

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/197/2021
Identifikačné číslo spisu:	3113221511
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3113221511.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. V., narodeného XX. L.E. XXXX, U. G. Č.. XXX, zast. JUDr. Jiří Choutkom, Trenčín, Štúrovo nám. 121, proti žalovaným 1/ P. V., narodenému XX. L. XXXX, U. G. Č.. XXX, 2/ Z. X., narodenej XX. U. XXXX, U. G. Č.. XXX, obaja zast. Vojčík & Partners, s.r.o., Košice, Rázusova č. 13, IČO: 36 866 563 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 12C/132/2013, o dovolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 24. februára 2021 sp. zn. 5Co/67/2020, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 24. februára 2021 sp. zn. 5Co/67/2020 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo okresný súd) rozsudkom z 20. mája 2020 č. k. 12C/132/2013-446 v spojení s opravným uznesením z 24. augusta 2020, č. k. 12C/132/2013-446 prvým výrokom (I.) určil, že žalobca C. V. U., rodený V., nar. XX. L. XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, bytom U. G. Č.. XXX je výlučným vlastníkom v 1/1-ine nehnuteľností, a to pozemok CKN parcela č. 1253/8 - orná pôda o výmere 3 m² a CKN parcela č. 1255/3 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 16 m² vytvorené geometrickým plánom Ing. Daniela Panáka č. 36335924-113-13 zo dňa 17. júla 2013, overený Správou katastra Z. dňa 29. júla 2013 pod č. 625/13, ktorý je súčasťou tohto rozsudku; druhým výrokom (II.) zviazal žalovaných 1/, 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100% k rukám jeho právneho zástupcu JUDr. Jiří Choutkovi v lehote 3 mesiacov od právoplatnosti uznesenia súdneho úradníka tunajšieho súdu, ktorým bude po právoplatnosti rozsudku určená výška náhrady trov konania. 1.1 Okresný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia vlastníckeho práva v podiele 1/1-ina ku KNC parcele č. 1253/8 - orná pôda o výmere 3 m² a KNC parcela č. 1255/3 o výmere 16 m², k.ú. U. G., na tom skutkovom základe, že svoje nehnuteľnosti okrem KNC parcely

1253/4 nadobudol na základe kúpnej zmluvy zo dňa 27. júla 2007 od predávajúcich C. V. F.. a R. V., rodičov strán sporu, pričom parcelu 1253/4 nadobudol na základe kúpnej zmluvy od P. V. a Z. V., teda žalovaných, po jej odčlenení geometrickým plánom, rešpektujúc dlhodobé užívanie prístupovej cesty vlastníckmi KNC parcely 1253/2, ktorá bola vybudovaná v roku 1974 pri výstavbe rodinného domu a KNC parcela 1253/4 v roku 1975. Žalovaní 1/, 2/ nadobudli svoje nehnuteľnosti do svojho vlastníctva na základe kúpnej zmluvy z roku 2003 s tým, že ich kúpili v takom stave ako ležia a stoja. Spor kvôli hranici pozemkov vznikol v roku 2012 z dôvodu, že boli vyhotovené dva rozdielne vytyčovacie náčrty. Žalobca teda tvrdil, že na jeho strane došlo k vydržaniu vlastníckeho práva k žalovaným parcelám.

1.2 Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 507a, teda prechodnými ustanoveniami k úpravám účinným od 01. apríla 1983, kedy Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. (ďalej aj ako „OZ“) do dňa 01. apríla 1983 nemal ustanovenia o vydržaní vlastníckeho práva. Ďalej použil ust. § 135a ods. 1 až 5 OZ účinného od 01. apríla 1983 do 31. decembra 1991. Ďalej ust. § 134 ods. 1, 4 OZ účinného od 01. januára 1992 doteraz a § 868 zák.č. 509/91, § 872 ods. 1, 4 OZ účinného od 01. januára 1992, § 872 ods. 4, § 134 ods. 1, § 129 ods. 1 a § 130 ods. 1 OZ.

1.3. Súd skúmal, kde sa nachádzala pôvodná hranica medzi pozemkami žalobcu a žalovaných 1/, 2/. V zmysle naznačenej právnej úpravy skúmal okresný súd splnenie zákonom požadovaných predpokladov, t. z. či sa jednalo o spôsobilý predmet vydržania, či bola držba oprávnená, či bola nepretržitá po celej zákonom stanovenej doby 10 rokov. Dôvodil, že v prejednávanej veci išlo o spôsobilý predmet vydržania, pretože žalované pozemky neboli vo vlastníctve štátu od spomínaného roku 1974 doteraz. K tvrdeniu žalovaných 1/, 2/, že neexistoval spôsobilý predmet vydržania, nakoľko predmet vydržania, a to parcela 1253/8 a parcela 1255/3 vznikli až v roku 2013 približne 2 mesiace predtým ako žalobca podal žalobu, súd uvádza, že keď sa chcel žalobca žalobou o určenie vlastníckeho práva o určenie svojho vlastníckeho práva k určitej ploche pozemku, ktorá je len časťou určitej parcely a táto parcela je evidovaná na liste vlastníctva na správe katastra vo vlastníctve inej osoby, nič iné mu nezostávalo, len si dať geodetom zamerať túto plochu, ku ktorej vlastníkom sa cítil byť s tým, aby ju geodet odčlenil od pôvodnej parcely a priradil jej číslo, pretože petit určovacej žaloby musí byť konkrétny a vykonateľný aj z pohľadu Katastrálneho zákona.

1.4. K druhej a tretej podmienke vydržania okresný súd zistil výsluchom strán sporu, svedkov i obhliadkou na mieste samom, že právni predchodcovia žalobcu, jeho rodičia a zároveň rodičia žalovaného 1/ nadobudli vlastníctvo k parcele 1253/2 od svojich rodičov na stavbu rodinného domu. C. V. F.. otec žalobcu a žalovaného 1/ v roku 1968 postavil oplotenie pozostávajúce z kovových stĺpikov a drôtovej siete oddeľujúcej parcely 1253/2 a 1253/3 od parciel 1255/1 a 1254 za účasti jeho matky. Následne v roku 1974 C. V. F.. kúpil od rodičov parcely 1253/2 a 1253/3, na ktorých postavil rodinný dom, kolaudovaný v roku 1978. Pôvodný plot pozostávajúci z kovových stĺpikov a drôtovej siete bol v roku 1982 nahradený súčasnou betónovou podmúrovkou a oplotením, ktoré žalovaní 1/, 2/ odstránili. Pred vybudovaním nového oplotenia v roku 1982 došlo k zameraniu pozemkov komisiou MNV. V zápisnici je uvedená len šírka pozemku. Po celú dobu užívania parciel č. 1253/2 a 1253/3 neboli právni predchodcovia žalobcu nikým rušení, nikto, ani ich právni predchodcovia žalovaných 1/, 2/ nemali žiadne námietky alebo výhrady a tieto skutočnosti boli potvrdené jednotlivými svedeckými výpoveďami na obhliadke na mieste samom dňa 1.októbra 2015. Teda právni predchodcovia žalobcu od roku 1974 min. od roku 1982 (vybudovania nového oplotenia na mieste pôvodného) boli v dobrej viere, že parcela č. 1253/2 a 1253/4 im patrí vo výmere ohraničenej plotmi a takto vymedzenú ohraničenú parcelu dobromyseľne ako svoju užívali a v tomto užívaní neboli nikým rušení. Sporná plocha tvorená parcelami 1253/8 a 1255/3 bola od roku 1968 oplotená a tvorila súčasť parcely 1253/2 a neskôršie od roku 1974 bolo súčasťou pozemku priliehajúceho k domu súp. č. XXX. Tieto skutočnosti potvrdili svedkovia a zároveň neboli ani medzi stranami sporné. V danej veci bola preukázanou právnych predchodcov žalobcu oprávnená držba, teda faktické ovládanie veci alebo vykonanie práva späté s vôľou nakladať s nimi ako so svojimi v dobrej viere, že držiteľovi veci patria v čase vzniku držby ako aj počas 10-ročnej i viac vydržacej lehoty. Túto dobrú vieru súd hodnotil objektívne nielen zo subjektívneho hľadiska, z hľadiska osobného presvedčenia samotného presvedčenia. Objektívnosť vyplýva zo skutočnosti, že po zameraní bolo zistené, že plot je vo vzdialenosti takmer 0,5 m od domu tak, ako je uvedené v stavebnom povolení pre rodičov žalobcu zo dňa 23. mája 1974, ako aj z toho, že komisia pre výstavbu a obchod pri zameraní zo dňa 9. augusta 1982 nekonštatovala osadenie, resp. umiestnenie plotu do susednej parcely, ako aj skutočnosť, že oprávnený držiteľ nebol počas celej držby až do roku 2012 nikým rušený, ani

susedmi, ani žalovanými 1/, 2/, ktorí si pri kúpe svojich pozemkov tieto nedali zamerať a rešpektovali hranice viditeľné v prírode. Súd nemal pochybnosti o dobromyseľnosti žalobcu a jeho právnych predchodcov, ani o poctivosti právneho dôvodu nadobudnutia vlastníckeho práva k žalovaným nehnuteľnostiam v časti pozemku na strane susediacej s pozemkami žalovaných 1/, 2/ v predmete sporu.

1.5. Podľa súdu prvej inštancie predmetom tohto konania nie je šírka pozemkov KNC parcely 1253/4 a 1253/2, ale v skutočnosti určenie, kadiaľ prechádza ich hranica so susednými KNC parcelami 1253/5 a 1255/1 spolu s vymedzením plochy, ktorá by mala vlastnícky patriť žalobcovi. Z tohto dôvodu v tomto súdnom spore nie je právne významné, či šírka pozemkov mala byť 20 m a či ich právny predchodca žalobcu posunul hranicu svojich pozemkov do pozemku suseda z opačnej strany a či stavebná komisia v roku 1982 merala alebo nemerala skutočnú šírku pozemkov, resp. mala vedomosť o bežnej šírke nových stavebných pozemkov 20 m. Na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním v tomto prípade nemajú žiadny vplyv ani rôzne vytyčovací náčrty geodetov z roku 2012, ani merania z roku 1973, ani z iných rokov, pretože samotné merania a zakreslenia na papier, pokiaľ nedošlo k novému vytyčeniu hranice v prírode, nemal žiaden vplyv na stojaci plot žalobcu a jeho právneho predchodcu a ich presvedčenie o dobromyseľnosti. V tomto konaní žiadna zo strán netvrdila a nepreukázala, že by počas vydržacej doby, resp. od rokov 1974 až 2012 bolo geodetom v prírode zistené posunutie spornej hranice. Vzhľadom na uvedené súd žalobe vyhovel v celom rozsahu pre splnenie zákonných podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním podľa § 134 OZ.

1.6. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku z. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ rozsudkom z 24. februára 2021 č. k. 5Co/67/2020-453 rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil stotožniac sa a poukazujúc v celom rozsahu na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie. Zároveň zaviazal žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100% k rukám jeho právneho zástupcu, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. 2.1. Odvolací súd k odvolacím námietkam dodal, že v prejednáwanej veci sa jedná fakticky o spor o hranicu, kde podstatnou časťou sporu o hranicu je v zásade vyriešenie vlastníctva určitej plochy, ktorá je medzi vlastníkmi susedných nehnuteľností sporná, ak v žalobe bolo tvrdené, že bola posunutá hranica, na mieste bolo zisťovanie, či k posunu tejto hranice došlo, ak nedošlo, ide o dôvod na zamietnutie žaloby. Ak hranica bola posunutá, bolo potrebné zisťovať, či nemohlo dôjsť k vydržaniu vlastníckeho práva sporného pásu zeme určeného znaleckým posudkom (zodpovedajúcim predpisom o vyhotovení geometrického plánu) vedeného ako vlastníctvo žalovaného. Poukázal na tzv. ospravedlniteľný skutkový omyl ako rozhodujúci pri posudzovaní dobromyseľnosti pri samotnej držbe a uviedol, že jedným z hľadísk pre posúdenie ospravedlniteľnosti omylu držiteľa je v takomto prípade pomer plochy kúpeného a skutočne držaného pozemku, keď ospravedlniteľný skutkový omyl v prípade vydržania pozemku je taký, kedy pomer plochy kúpeného a skutočne vydržaného pozemku nesvedčí v prospech fakticity. Vždy pôjde o posúdenie každého konkrétného prípadu a ťažko vyjadriť túto tézu akýmkoľvek číselným zlomkom.

2.2. Pokiaľ ide o oprávnenú držbu, oprávnený držiteľ je charakterizovaný tak, že ide o držiteľa, ktorý je so zreteľom k všetkým okolnostiam v dobrej viere o tom, že mu vec alebo právo patrí. V pochybnostiach sa má zato, že držba je oprávnená. Dobrá viera oprávneného držiteľa sa však musí posudzovať nie z hľadiska subjektívneho presvedčenia držiteľa, ale so zreteľom ku všetkým objektívnym okolnostiam, z ktorých možno dôvodne presvedčenie držiteľa usudzovať. Ak vznikne pochybnosť, či držba je oprávnená alebo neoprávnená, platí vyvrátiteľná právna domnienka, že držba je oprávnená. Po celú vydržaciú dobu musí byť u vydržateľa splnená požiadavka nakladania s vecou ako so svojou so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí. Ak držiteľ prestane byť v dobrej viere, stáva sa držba neoprávnenou a pri novom vzniku oprávnenej držby sa beh pôvodne vydržacej doby neobnovuje a počína plynúť znova od začiatku.

2.3. Odvolací súd s ohľadom na vykonané dokazovanie pred súdom prvej inštancie, o ktorom nemá pochybnosti, uviedol, že právni predchodcovia žalobcu, jeho rodičia, ktorí sú zároveň rodičmi žalovaného, nadobudli vlastníctvo k parcele 1253/2 od svojich rodičov na stavbu rodinného domu. C. V. F., otec žalobcu a žalovaného 1/, v roku 1968 postavili oplotenie pozostávajúce z kovových stĺpikov a

drôtovej siete, ktorý oddeľoval parcelu 1253/2, 1253/3 od parciel 1255/1 a 1254, za účasti jeho matky. Následne v roku 1974 C. V. F.. kúpil od rodičov parcelu 1253/2 a 1253/3, na ktorých postavil rodinný dom skolaudovaný v roku 1978. Pôvodný plot pozostávajúci z kovových stĺpikov bol v roku 1982 nahradený súčasnou betónovou podmúrovkou s oplatením.

2.4. Odvolací súd poukázal na tú skutočnosť, že súd prvej inštancie vykonal riadne výsluch svedkov pri obhliadke na mieste samom tým spôsobom, ako to obhliadka na mieste samom umožňuje. Účelom takejto obhliadky je práve na tvári miesta zistiť skutočné faktické a užívacie stavy. Je prirodzené, že pokiaľ došlo k vybudovaniu oplatenia v dávnych dobách, že svedkovia si presne nevedeli spomenúť a nemohli spomenúť, kedy konkrétne bol plot postavený. Konštatoval, že pokiaľ by svedkovia vedeli uviesť presný dátum vzniku oplatenia, toto by nasvedčovalo tomu, že ich výpoveď bola vopred ovplyvnená niektorou zo strán sporu. V zásade všetci svedkovia vypočutí na mieste samom potvrdili dlhodobý a nerušený užívací stav sporných nehnuteľností tak, ako to tvrdil vo svojej žalobe žalobca. Uviedol, že nie je rozhodné, či k výstavbe plotu došlo v roku 1968 alebo 1982, pretože po celý čas boli nehnuteľnosti užívané v takých hraniciach ako tvrdil žalobca, z čoho teda vyplýva, že aj pokiaľ by sa vydržacia doba začala počítať od roku 1982, i v takomto prípade by boli splnené všetky podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k spornej parcele.

2.5. Zároveň mal za nesporné tvrdenie svedkov vypočutých v konaní, predovšetkým C. V. F., ktorý plot vybuďoval, že podmúrovka k plotu sa robila v roku 1982 po obhliadke komisiou, ktorej zápisnicu súdu predložil zo dňa 9. augusta 1982 s tým, že o dobromyseľnosti svedčí i tá skutočnosť, že plot je postavený 0,5m od domu. Uviedol, že ani jeden zo svedkov netvrdil, že by došlo k sporom medzi vlastníckmi susedných pozemkov. Zároveň žiaden zo svedkov nespochybnil tvrdenie žalobcu v tom smere, že jeho držba časti spornej nehnuteľnosti bola dobromyseľná a zároveň, že trvala po zákonom stanovenú dobu.

2.6. K námietke žalovaných vo vzťahu k šírke pozemkov, odvolací súd poukázal na tú skutočnosť, že súd je pri každom spore viazaný petítom návrhu. Pokiaľ sa žalobca v prejednávanej veci domáhal určenia vlastníckeho práva k vymedzenej ploche, nebolo úlohou súdu skúmať šírku samotných pozemkov tak, ako uviedol vo svojom odvolaní, pretože táto skutočnosť nebola predmetom sporu. Pokiaľ v prejednávanej veci namietal žalovaný v odvolaní vytyčovacie náčrty, v zásade zhoda panuje len v tom smere, že pokiaľ boli nové hranice v prírode označené železnými kolíkmi, preukázateľne tak mohlo byť v roku 2012 s tým, že rovnako faktom je, že v prejednávanej veci boli rôzne vytyčovacie náčrty, z ktorých boli niektoré chybné. Aj keby sme vychádzali z predpokladu, že plot bol postavený v roku 1996 tak, ako tvrdili žalovaní vo svojom odvolaní, aj v takomto prípade by bola splnená zákonom stanovená vydržacia lehota v prospech žalobcu po započítaní si vydržacej lehoty jeho právnych predchodcov. Faktom je, že žalobca vstúpil do oprávnenej držby uzavretím kúpnej zmluvy na spornú nehnuteľnosť v roku 2007 a pokiaľ sa započíta vydržacia doba jeho právneho predchodcu, pretože nehnuteľnosti sa v čase kúpy nezameriavali a kúpil ich v hraniciach ako boli dlhodobo užívané a medzi účastníkmi v zásade nespochybňované, možno teda povedať, že splnil zákonom stanovenú 10-ročnú lehotu na vydržanie spornej nehnuteľnosti.

2.7. Pokiaľ žalovaní v odvolaní poukazujú na rôzne znenie zápisnice z roku 1982, jedná sa o nový dôkaz, na ktorý odvolací súd v rámci uzavretia dokazovania pred súdom prvej inštancie už prihliadať nemôže a nebude. Nikto v prejednávanej veci netvrdil a ani nespochybňoval, že by pôvodná vlastníčka R. V. mala nejaké výhrady vo vzťahu k rozdeleniu sporných nehnuteľností takým spôsobom, ako tvrdil v konaní žalobca.

2.8. Pokiaľ žalovaní namietali pokyny sudkyne vo vzťahu k znaleckému posudku, ktoré majú byť vágnymi pojmami, ani táto námietka neobstojí, pretože znalecký posudok znalkyni Bendovej nebol v konečnom dôsledku braný do úvahy pri výsledku tohto sporu.

2.9. Čo sa týka ďalšej odvolacej námietky vo vzťahu k chybnému uvedeniu právneho zástupcu do záhlavia rozhodnutia, v tomto smere bol tento nedostatok odstránený formou opravného uznesenia, ktoré je súčasťou rozsudku súdu prvej inštancie.

2.10. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalovaní 1/ a 2/ (ďalej aj ako „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnili poukazom na § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

3.1 Vo vzťahu k námietke vyplývajúcej z § 420 písm. f/ CSP dovolatelia uviedli, že vyjadrenia svedkýň R. V., R. M., U. L., V. V. a U.E. V. počas obhliadky na mieste samom dňa 01. októbra 2015, tieto by konajúci súd pri rozhodovaní v predmetnej veci nemal brať do úvahy, keďže svedkyne neboli vypočuté samostatne a v neprítomnosti svedkov, ktorí ešte neboli vypočutí, nachádzali sa počas obhliadky na mieste samom dňa 01. októbra 2015 spolu so žalobcom a jeho právnym zástupcom, žalovanými a ich právnym zástupcom, ako aj svedkom C. V. F., vypovedali všetky v prítomnosti vyššie uvedených a aj ostatných svedkýň naraz, t. j. ich výpoveď bola očividne ovplyvnená ich prítomnosťou na predmetnej obhliadke, čo je zrejmé aj zo zápisnice z obhliadky na mieste samom zo dňa 01. októbra 2015, kde je pri svedkyniach U. L., V. V. a U. V. výslovne uvedené: „Svedkyňa sa vyjadrila zhodne ako svedkyňa R. M.“

3.2. Dovolatelia ďalej namietali, že v námietke zaujatosti z 26. mája 2016 predchádzajúci právny zástupca žalovaných poukazoval na to, že mu opakovane neboli doručované dokumenty zo strany konajúceho súdu, resp. opakovane nebol upovedomený o úkonoch zo strany konajúceho súdu.

3.3. Ďalšou námietkou dovolatelia poukazovali, že v zmysle Uznesenia Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 12C/132/2013, zo dňa 02. augusta 2016, mala znalkyňa - Ing. Ivana Bendová „zakresliť do geometrického plánu č. 36335924/113-13 Ing. Y. P. zo dňa 17. júla 2013, ktorý predložil žalobca so žalobou (na č. 1. 7 súdneho spisu) umiestnenie stredu sporného plota podľa pokynov sudkyne na obhliadke na mieste samom (...)“ Pokyny sudkyne, na základe ktorých mala daná znalkyňa pri vyhotovovaní znaleckého posudku postupovať, neboli obsahom Uznesenia Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 12C/132/2013, zo dňa 02. augusta 2016, ani žiadnej obsahovej časti znaleckého posudku. „Pokyny sudkyne“ sú vágnym pojmom, z ktorého nemožno odvodiť, aký vplyv mali, resp. mohli mať na postup znalkyne pri vyhotovovaní znaleckého posudku a jeho závery. Zo strany súdu nemali byť tejto znalkyni dávané akékoľvek pokyny vo vzťahu k zameraniu a zakresleniu umiestnenia stredu sporného plota, keďže ide o odbornú záležitosť technického charakteru, a pokiaľ aj k akýmkoľvek pokynom zo strany súdu došlo, mali byť tieto riadne v rámci znaleckého posudku zadefinované.

3.4. Dovolatelia dali do pozornosti, že v úvodnej časti písomného vyhotovenia rozsudku okresného súdu je uvedený ako právny zástupca žalovaných JUDr. Ján Kasenčák, so sídlom: Juraja Fándlyho 2163/7, Žilina, IČO: 42 104 386, a nie advokátska kancelária Vojčík & Partners, s.r.o., pričom JUDr. Jánovi Kasenčákovi bol zo strany okresného súdu doručený rozsudok okresného súdu napriek tomu, že ako právny zástupca žalovaných v tomto konaní už niekoľko rokov nevystupuje a skončenie jeho právneho zastupovania žalovaných v tomto konaní bolo okresnému súdu aj riadne oznámené.

3.5. Vo vzťahu k vyššie uvedeným námietkam v bodoch 3.2. a 3.4., ktoré sa týkajú procesného pochybenia okresného súdu sa krajský súd v rámci odôvodnenia rozsudku nevyjadril podľa dovolateľov vôbec a vo vzťahu k námietkam v bodoch 3.1. a 3.3. sa krajský súd obmedzil na strohé konštatovanie.

3.6. V odvolaní sa dovolatelia vyjadrovali k skutočnosti, novo zistenej zo strany žalovaných. V Štátnom archíve v Trenčíne, Ul. Kožušnícka 1, sú archivované všetky zápisnice, spísané komisiou pre výstavbu a obchod pri MNV v U. G., avšak v roku 1982 Zápisnica č. 5 (datovaná 20. apríla 1982, nie 09. augusta 1982), uložená vo zviazanom zväzku roku 1982, má úplne iné znenie, ktoré vôbec nekorešponduje s obsahom, štruktúrou, dátumom, programom a predmetom Zápisnice č. 5, predloženej iba v kópii v súdnom konaní, pričom v archíve sa takáto Zápisnica č. 5, ako bola predložená v konaní pred súdom prvého stupňa, vo zväzku 1982 a ani v inom zväzku nenachádza. Dovolatelia poukazujú na § 366 písm. d/ a § 149 CSP uviedli (rovnako ako v odvolaní), že išlo o novozistenú skutočnosť, ktorá mohla podstatným spôsobom ovplyvniť rozhodnutie súdu v spore a ktorú bez svojej viny nemohli predložiť v konaní pred súdom prvej inštancie, čím sa krajský súd vôbec nezaoberal. Iba uviedol bez žiadnej vysvetľujúcej racionálnej úvahy: „(...) jedná sa o nový dôkaz, na ktorý odvolací súd v rámci uzavretia dokazovania pred súdom prvej inštancie už prihliadať nemôže a nebude. (...)“

3.7. Podľa dovolateľov odvolací súd sa odvolacími dôvodmi a ich argumentáciou riadne nezaoberal, neskúmal ju. Rozsudok odvolacieho súdu (aj okresného súdu) je zmätočný a nepreskúmateľný. Vzhľadom na uvedené bolo nielen konaním odvolacieho súdu, ale aj konaním súdu prvého stupňa v tejto veci žalovaným znemožnené, aby uskutočňovali im patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

3.8. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolatelia uviedli, že dobromyselnosť držiteľa musí byť v súlade s § 130 ods. 1 OZ v znení neskorších predpisov posudzovaná so zreteľom na všetky okolnosti, a to aj na verejnosť evidencie nehnuteľností, na čo okresný súd, ani krajský súd neprihliadali, resp.

rozhodli v nesúlade s týmto právnym názorom. Táto otázka nebola v rámci rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyriešená.

3.9. Dovolatelia sa nestotožnili so závermi krajského a okresného súdu, že v tomto súdnom spore nie je právne významné, že šírka pozemkov C KN parc. č. 1253/4 a 1253/2 mala byť iba 20 m, keďže práve táto skutočnosť má rozhodujúci vplyv na posúdenie, či plocha, ktorej vlastníkom bol rozsudkom okresného súdu určený žalobca, bola zo strany žalobcu, resp. jeho právnych predchodcov, držaná oprávnenne alebo nie, a tým pádom aj na to, či bola splnená vydržacia lehota v trvaní 10 rokov zo strany žalobcu, resp. jeho právnych predchodcov. Navyše, uvedené môže mať vplyv aj na ďalší súdny spor, ktorý hrozí, a to o určenie vlastníckeho práva v dôsledku vydržania medzi žalobcom a susedom z opačnej strany. S posúdením dobromyseľnosti právnych predchodcov žalobcu, ako ju vykonal v rozsudku krajský a okresný súd, dovolatelia nesúhlasia. Právni predchodcovia žalobcu si museli byť vedomí priebehu vlastníckych hraníc medzi príslušnými pozemkami už od roku 1973, resp. 1974, keď bola uzatvorená darovacia zmluva RI XXX/XX zo dňa 14. februára 1974, ktorej technickým podkladom bol geometrický plán č. 762-108-73. To, že sa vlastník nezaujíma o parametre ním vlastnenej nehnuteľnosti, nemôže svedčiť o obvyklej miere opatrnosti z jeho strany.

3.10. Dovolatelia v rámci dovolania opätovne poukázali na rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn.: 6Co/169/2015, zo dňa 18. apríla 2016, týkajúci sa obdobného prípadu, či už po skutkovej alebo právnej stránke veci, v rámci ktorého upozorňovali okrem iného (ďalej len „o. i.“) na záver, že „Aj keby sa preukázalo, že právni predchodcovia žalobkyne súhlasili s výstavbou plotu tak, ako je postavený, žalovaní by nemohli nadobudnúť spornú plochu vydržaním. Tak ako bolo niekoľko krát konštatované, pozemok bol žalovaným daný do osobného užívania rozhodnutím Mestského národného výboru v Medzilaborciach, a to o presne určenej výmere 671 m². Žalovaní preto nemohli užívať pozemok o väčšej výmere a byť dobromyseľní v tom, že im patrí. Žalovaní jednoznačne museli vedieť, keď stavali plot, že ho stavajú na pozemku, ktorý im nepatrí, a teda nemohli byť dobromyseľní ani pri vstupe do držby, ani počas plynutia celej vydržacej lehoty. Nie je pravdou, že žalovaní sa až zo znaleckého posudku dozvedeli o správnom priebehu hranice, lebo z rozhodnutia o pridelení pozemku do osobného užívania im muselo byť presne známe, aká plocha im bola pridelená a zo stavebného povolenia im muselo byť jednoznačne zrejmé, že hraničnú čiaru medzi pozemkami nemôže tvoriť múr domu, ale hranica musí prebiehať 50cm od tohto múra.“ Uvedený záver pre toto konanie znamená, že aj keby bol sporný plot postavený (či už v roku 1968 alebo v roku 1982) a so súhlasom právnych predchodcov žalobcu a žalovaných, vzhľadom na to, že všetky príslušné parcely vznikli na základe geometrického plánu č. 762 - 108-73, žalobca, resp. jeho právni predchodcovia nemohli následne užívať pozemky o väčšej výmere a byť dobromyseľní v tom, že im patria.

3.11. Navrhli, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca sa k dovolaniu žalovaných 1/ a 2/ nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolať uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolať uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Žalovaní v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietali porušenie práva na spravodlivý proces nedostatočným odôvodnením (nepreskúmateľnosťou) rozhodnutia odvolacieho súdu a nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu (aj okresného súdu).

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zarúčených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia.

12. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

13. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V súlade s § 393 ods. 2 CSP musí súd v odôvodnení rozsudku podať výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozsudku. Súd sa musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutkové okolnosti (t.j. skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním), ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd v

odôvodnení rozhodnutia vymedzí po skutkovej stránke predmet konania a následne podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako interpretoval aplikované ustanovenia a prečo pod ne podriadil, príp. nepodriadil zistený skutkový stav. V rozhodnutí súdu musí byť jasne a zrozumiteľne vysvetlený myšlienkový postup súdu vo všetkých, pre posúdenie veci významných otázkach. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

14. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že konanie na odvolacom súde je postihnuté vadou zmätočnosti spočívajúcou v nepreskúmateľnosti (nedostatočnom odôvodnení) rozhodnutia odvolacieho súdu. Tento nedostatok spočíva predovšetkým v tom, že odvolací súd svoje rozhodnutie riadne a presvedčivo neodôvodnil, keď rozsudok odvolacieho súdu nespĺňa vyššie uvedené kritéria pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Z rozsudku odvolacieho súdu nie je predovšetkým jasná odpoveď súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu na otázku „pokynov sudkyne“ k znaleckému dokazovaniu, na základe ktorých mala znalkyňa Ing. Ivana Bendová pri vyhotovovaní znaleckého posudku postupovať, ktoré neboli obsahom uznesenia Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 12C/132/2013, zo dňa 02. augusta 2016, ani žiadnej obsahovej časti znaleckého posudku, pričom uvedené dovolatelia namietali už v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní.

14.1. Z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd uznesením z 01. októbra 2015 č. k. 12C/132/2013-118 rozhodol v druhom výroku, že „Úlohou znalca b u d e v znaleckom posudku v geometrickom pláne vytýčiť vlastnícku hranicu medzi pozemkami navrhovateľov C KN parc. č. 1253 a 1253/4 zapísaných na LV č. XXXX k. ú. U. G. a pozemkami odporcov 1/, 2/ C KN parc. č. 1255/1 a 1253/5, zapísaných na LV č. XXXX k. ú. U. G., a to v strede pôvodného betónového múrika stojaceho na „hranici“ pozemkov účastníkov a minimálne 50 cm od garáže a priebežne ku „koncu“ parciel C KN č. 155/1 a 1253/2 dozadu k C KN parc. Č. 1254 a 1253/3 a priebežne ku „koncu“ (bod A na č. l. 114 a 115 spisu) C KN parc. Č. 1253/5 a 1253/4 dopredu a ak zasahuje v prírode takto zistená hranica pozemkov navrhovateľov C KN č. 1253/4 a 1253/2 k.ú. U. G. do pozemkov odporcov 1/, 2/, a to C KN parc. č. 1253/5 a 1255/1 k. ú. U. G., oddeliť túto časť geometrickým plánom.“ Ďalej z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd uznesením z 02. augusta 2016 č. k. 12C/132/2013-172 prvým výrokom rozhodol tak, že „Z m e ň ú j e sa uznesenie Okresného súdu Trenčín zo dňa 1. októbra 2015, č. k. 12C/132/2013-118 v časti úlohy pre znalkyňu Ing. Ivanu Bendovú, bytom Z., X. XX tak, že jej ú l o h o u bude po obhliadke na mieste samom za účasti súdu a strán sporu zakresliť do geometrického plánu č. 36335924-113-13 Ing. Daniela Panáka zo dňa 17. júla 2013, ktorý predložil žalobca so žalobou (na č. l. 7 súdneho spisu) umiestnenie stredu sporného plota podľa pokynov sudkyne na obhliadke na mieste samom a zároveň sa vyjadriť, či sa nachádza na červenej čiare (t. j. novej hranice C KN parc. č. 1253/8 a 1255/3 k. ú. U. G.) zakreslenej na uvedenom geometrickom pláne.“ Zo zápisnice o obhliadke na mieste samom zo dňa 18. októbra 2017 (č. l. 184 spisu) vyplýva, že „Sudkyňa znalkyni na mieste samom zadala úlohu, zhodnú podľa uznesenia. Zakresliť do mapy, ktorá je súčasťou žaloby farebne „hranicu“, t. j. stred podmurovky, ktorá ešte stojí pôvodná a za jej koncom “do stratená“ v častiach, kde hranica nie je sporná“ Zo znaleckého posudku č. 15/2017 (č. l. 188 a nasl. spisu) vyplýva, že úlohou znalca bolo „po obhliadke na mieste samom za účasti súdu a strán sporu zakresliť do geometrického plánu č. 36335924-113-13 Ing. Daniela Panáka zo dňa 17. júla 2013, ktorý predložil žalobca so žalobou (na č. l. 7 súdneho spisu) umiestnenie stredu sporného plota podľa pokynov sudkyne na obhliadke na mieste samom a zároveň sa vyjadriť, či sa nachádza na červenej čiare (t. j. novej hranice C KN parc. č. 1253/8 a 1255/3 k. ú. U. G.) zakreslenej na uvedenom geometrickom pláne.“

14.2. K uvedenej dovolacej námietke, ktorá bola zároveň aj odvolacou námietkou, dovolací súd poznamenáva, že z rozhodnutie odvolacieho súdu v bode 20. síce vyplýva, že „Pokiaľ ďalej žalovaní namietajú pokyny sudkyne vo vzťahu k znaleckému posudku, ktoré sú vágnymi pojmami, ani táto námietka neobstoí, pretože znalecký posudok znalkyni Bendovej nebol v konečnom dôsledku braný do úvahy pri výsledku tohto sporu.“, avšak uvedené konštatovanie nekorešponduje s rozsudkom okresného súdu, s ktorým vytvára rozhodnutie odvolacieho súdu organickú (kompletizujúcu) jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Pretože z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že okresný súd v rámci zistenia skutkového stavu uvádza závery znalkyne Ing. Ivany Bendovej zo znaleckého posudku č.

15/2017 (viď bod 35. odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu) a uvádza aj obsah vyjadrenia znalkyne zo dňa 20. júna 2018 k námietkam žalovaných 1/ a 2/.

14.3. Pokiaľ preto odvolací súd v odôvodnení len konštatoval, že súd prvej inštancie znalecký posudok znalkyne Ing. Bendovej nebral do úvahy pri výsledku tohto sporu bez toho, aby sa presvedčivo vysporiadal aj s výhradami žalovaných k „pokynom sudkyne“ ako vágnemu pojmu, z ktorého nemožno odvodiť, aký vplyv mali, resp. mohli mať na postup znalkyne pri vyhotovovaní znaleckého posudku a jeho závery, uvedené konštatovanie nie je ozrejmené takým spôsobom, aby strana sporu nemusela hľadať odpoveď na pre vec rozhodujúce skutočnosti v rovine dohadov o tom, čo bolo vlastne úlohou znalca podľa „pokynov sudkyne“, keďže ako vyplýva zo spisu a vyššie uvedeného v bode 14. a nasl. tohto rozhodnutia, úloha znalca definovaná v uznesení okresného súdu zo dňa 02. augusta 2016 č. k. 12C/132/2013-172, v zápisnici o vykonaní obhliadky zo dňa 18. októbra 2017 a v znaleckom posudku č. 15/2017 sa opierala o „pokyny sudkyne“ bez ich bližšieho a určitého vymedzenia. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia tak dostatočným spôsobom nezaoberal odvolacou argumentáciou dovolateľa, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď a ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci.

14.4. Pokiaľ dovolatelia namietali, že zo strany súdu nemali byť znalkyni dávané akékoľvek pokyny vo vzťahu k zameraniu a zakresleniu umiestnenia stredu sporného plota, keďže podľa ich názoru ide o odbornú záležitosť technického charakteru, dovolací súd k uvedenej námietke poznamenáva, že v prípade, ak sú na spravodlivé posúdenie veci potrebné odborné znalosti súd nariadi znaleckého dokazovanie znalcom, čo sa aj v predmetnom spore stalo. Znalec vypracuje písomne znalecký posudok, pričom odpovedá na položené otázky a nie je oprávnený vyjadrovať sa k právnym otázkam sporu. V danom prípade s ohľadom na predmet sporu (určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam - pozemkom) súd medzi iným zisťoval výmeru pozemkových parciel (viď bod 1.4. tohto rozhodnutia, resp. rozhodnutie okresného súdu). Výmera nehnuteľnosti vyjadruje veľkosť, resp. mieru, ku ktorej sa vzťahuje právny úkon. Vyššia presnosť výmery spoľahlivejšie definuje konkrétnu nehnuteľnosť. Presnosť určenia výmery sa odvíja od momentu, kedy bol pozemok v teréne vymedzený (meraný), parcela bola zakreslená do mapy a výmera zaznamenaná do evidencie. Výmera parcely má právny aj technický rozmer. Právny rozmer výmery parcely spočíva v tom, že vyjadruje veľkosť, resp. mieru, ku ktorému sa právny úkon (ako právna skutočnosť, pozn. dovolacieho súdu) vzťahuje. Výmera nehnuteľnosti je povinný údaj pri vzniku, zmene alebo zániku práva a povinností k nehnuteľnostiam. Je vyjadrením plošného obsahu priemetu pozemku do zobrazovacej roviny v plošných metrických mierach. (pozri KYSEĽ, P., HUDECOVÁ, Ľ.: VÝMERA NEHNUTEĽNOSTI A URČITOSŤ PRÁVNÝCH UKONOV, IN: Kartografické listy / Cartographic letters, 2022, 30 (2), str. 63-77.). Inými slovami pretavenie reálnej situácie v zmyslami vnímanom priestore do číselného výsledku (v plošných jednotkách) získaného prostredníctvom matematického výpočtu hodnôt zistených geometrických rozmerov parcely (v jednotkách dĺžky), t. z. v posudzovanom prípade zistenie šírky a dĺžky (prípadne iných nevyhnutných rozmerov) susediacich parciel strán sporu a na to nadväzujúci plošný obsah (t. j. pôvodný stav), z toho logické odvodenie šírky a dĺžky (prípadne iných nevyhnutných rozmerov) spornej časti parcely a na to nadväzujúci plošný obsah, určenie šírky a dĺžky (prípadne iných nevyhnutných rozmerov) susediacich parciel strán sporu ne/zahŕňajúcich spornú časť parcely a na to nadväzujúci plošný obsah (t. j. nový stav), predstavuje technickú stránku výmery, ktorej zistenie je úlohou znalca, avšak právna stránka, a teda priradenie miery významu výmery k právnej skutočnosti, v danom prípade vydržaniu ako spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva, nie je úlohou znalca. Vyššie uvedené by mal súd rešpektovať, pokiaľ tomu tak nebolo, išlo o nesprávny procesný postup súdu. Pričom dovolací súd poznamenáva, že vzhľadom na absenciu vymedzenia obsahu „pokynov sudkyne“ v súdnom spise, záver o právnom alebo technickom rozmere „pokynov sudkyne“ nie je možné zaujať bez pochybností a je len v rovine dohadov.

15. Dovolatelia taktiež namietali nesprávny procesný postup okresného súdu vo vzťahu k výsluchu svedkýň na obhliadke dňa 01. októbra 2015, ktoré vypovedali všetky naraz v prítomnosti ostatných svedkýň, t. j. ich výpoveď bola očividne ovplyvnená ich prítomnosťou na predmetnej obhliadke, pričom s predmetnou námietkou sa odvolací, ani okresný súd podľa ich názoru nevysporiadali, pričom výsluch týchto svedkov bol kľúčový pre rozhodnutie veci.

16. Z obsahu spisu vyplýva, že okresný súd dňa 01. októbra 2015 uskutočnil obhliadku, o ktorej priebehu je v spise založená zápisnica (pozri na č. l. 111 originál písaný rukou a prepis). Zo zápisnice vyplýva, že obhliadky sa zúčastnili o. i. svedkovia C. V. F., R. V., R. M., U. L., V. V., ktorých okresný súd v zmysle § 126 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v platnom znení (ďalej len „OSP“) poučil, a vypočul.

17. Právna úprava § 126 OSP v čase vykonania obhliadky (01. októbra 2015) upravovala rámcovo postup súdu pri výsluchu svedka. Pričom úlohou súdu bolo v rámci výsluchu svedkov predovšetkým postarať sa o to, aby osoby, ktoré budú v priebehu konania vypočuté ako svedkovia, neboli prítomné v pojednávacej sieni pri prednesoch účastníkov, ani pri vykonávaní dôkazov. (pozri Števček, Ficová a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár, Praha 2009, s. 333). Uvedená zásada vedenia súdneho konania sa transformovala do výslovného textu právnej úpravy v § 199 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd dbá, aby výpoveď svedka nebola ovplyvnená jeho prítomnosťou na pojednávaní. Každého svedka súd vyslúchne samostatne, v neprítomnosti svedkov, ktorých ešte nevyslúchol.

18. K námietke dovolateľov týkajúcej sa „spoločného“ výsluchu svedkov na obhliadke, totožnej s dovolacou námietkou, okresný súd v bode 63. odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že „Spôsob výsluchu svedkov na obhliadke bol vykonaný tak, ako bolo uvedené v zápisnici, pretože nešlo o výsluchy svedkov v uzavretej pojednávacej miestnosti, ale vo voľnej prírode bez oddeľujúcich stien. V zápisnici je pri výsluchu svedkov použitý odkaz na výpoveď predchádzajúceho svedka z dôvodu hospodárnosti.“ Odvolací súd v rámci svojho rozhodnutia na predmetnú námietku reagoval v bode 18. odôvodnenia, keď uviedol, že „Odvolací súd poukazuje na tú skutočnosť, že súd prvej inštancie vykonal riadne výsluch svedkov pri obhliadke na mieste samom tým spôsobom ako to obhliadka na mieste samom umožňuje.“

18.1. K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že na dovolateľmi vyššie uvedenú argumentáciu v konaní súdy nižšej inštancie síce reagovali, keď sa zaoberali spôsobom vedenia výsluchu svedkov, ale nedali na ňu konštruktívnu a presvedčivú odpoveď, v ktorej by sa s ňou vysporiadali jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom, z hľadiska jej relevancie jednak k spôsobu výsluchu svedkov, ale aj spôsobu zápisu o výsluchu svedkov v zápisnici, keď k výsluchu U. L., V. V. a U. V. je výslovne uvedené: „Svedkyňa sa vyjadrila zhodne ako svedkyňa R. M.“, prípadne aj k príslušným ustanoveniam upravujúcich výsluch svedka, na čo poukazovali dovolatelia (aj odvolatelia). V rozhodnutí odvolacieho súdu, tak zjavne absentuje jasné a nespochybniteľné posúdenie žalovanými vznesenej námietky.

18.2. Okrem absencie jasného vyhodnotenia vznesenej námietky spôsobu výsluchu svedkov na obhliadke, z odôvodnenia odvolacieho ani okresného súdu navyše nie je zrejím ani spôsob vykonania výsluchu svedkov, keď síce okresný súd uvádza, že spôsob výsluchu svedkov na obhliadke bol vykonaný tak, ako bolo uvedené v zápisnici, pretože nešlo o výsluchy svedkov v uzavretej pojednávacej miestnosti, ale vo voľnej prírode bez oddeľujúcich stien, resp. ako uviedol odvolací súd riadne výsluch svedkov pri obhliadke na mieste samom tým spôsobom ako to obhliadka na mieste samom umožňuje, ale ani jeden zo súdov nižšej inštancie neuviedol, či vykonal výsluch svedkov samostatne bez ich vzájomnej prítomnosti, alebo spoločne v ich vzájomnej prítomnosti. Zároveň dovolací súd dodáva, že zrejímá odpoveď na dovolateľmi namietanú argumentáciu nevyplýva ani zo zápisnice o obhliadke, keď táto síce obsahuje písomný záznam výsluchu svedkov, vrátane využitej skrátenej „verzie“ záznamu výsluchu U. L., V. V. a U. V., pri ktorých je výslovne uvedené: „Svedkyňa sa vyjadrila zhodne ako svedkyňa R. M.“, avšak z obsahu zápisnice nie je možné určiť, či došlo k výsluchu spoločne v akejsi organickej podobe spoločnej debaty, čo by predstavovalo nesprávny procesný postup súdu v rozpore s § 199 CSP, resp. právnou úpravou § 126 OSP platnou v čase konania výsluchu svedkov (viď vyššie bod 17.) alebo došlo k výsluchu svedkov jednotlivo bez ich vzájomnej prítomnosti v súlade so zákonom (§ 126 OSP) a okresným súdom zvolený zápis v zápisnici odôvodnený hospodárnosťou predstavuje len obsahovú totožnosť výpovedí U. L., V. V. a U. V. so svedkyňou R. M..

18.3. Dovolací súd môže len konštatovať, že odvolací súd týmto argumentom dovolateľov nevenoval dostatočnú pozornosť a nedal na nich jasnú a zrozumiteľnú odpoveď, preto k predmetnej argumentácii nemôže bez pochybností uviesť, či ne/došlo k nesprávnemu procesnému postupu namietanému dovolateľmi. Možno však uzavrieť, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočným spôsobom nezaoberal dovolacou argumentáciou dovolateľov, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď a

ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci, keďže ako vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (bod 18.) a odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu (bod 63.) svoje rozhodnutia o určení vlastníckeho práva k sporným pozemkom na základe vydržania súdy nižšej inštancie založili o. i. na výpovediach svedkov na obhliadke 01. októbra 2015. Podľa názoru dovolacieho súdu tak zo strany dovolateľov išlo o zásadné argumenty, ktoré by dali náležitú a jednoznačnú odpoveď na to, či bol výsluch svedkov uskutočnený zákonným spôsobom.

19. K dovolacej námietke dovolateľov v zmysle, ktorej žalovaní namietali, že v námietke zaujatosti z 26. mája 2016 (č. l. 152 spisu) predchádzajúci právny zástupca žalovaných poukazoval na to, že mu opakovane neboli doručované dokumenty zo strany konajúceho súdu, resp. opakovane nebol upovedomený o úkonoch zo strany konajúceho súdu, dovolací súd uvádza, že v zmysle § 15a ods. 5 a 14 ods. 3 OSP sa na námietku zaujatosti, ktorá sa týka okolností spočívajúcich v postupe sudcu v konaní, na takúto námietku neprihliada. Preto ak sa predmetnou námietkou okresný súd nezaoberal a k tejto sa nevyjadril v rámci svojho rozhodnutia nedošlo z jeho strany k pochybeniu.

19.1. Dovolatelia však svoju námietku vo vzťahu k neupovedomovaniu ich právneho zástupcu zopakovali v dovolaní, keď v bode 49. svojho odôvodnenia uviedli, že pôvodný právny zástupca „nebol upovedomený o úkonoch zo strany konajúceho súdu - Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, ktorým bolo rozhodnuté o odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín zo dňa 01.10.2015, predvolanie na obhliadku na mieste samom na deň, 19.03.2016, predvolanie na obhliadku na mieste samom na deň 27.06.2016, či upovedomenie o zmene termínu obhliadky na mieste samom na deň 06.07.2016“. Dovolací súd, ale musí konštatovať, že na uvedenú námietku v rozhodnutí odvolacieho súdu odpoveď absentuje, pričom zdôrazňuje, že eventuálne nedoručenie písomností právnemu zástupcovi strany môže založiť porušenie práva na spravodlivý proces, pretože ak má účastník konania zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, je súd povinný doručovať písomnosti tomuto zástupcovi, a preto ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, je doručovanie iba účastníkovi neúčinné (pozri IV.ÚS/53/2023).

20. K námietke dovolateľov ohľadom novo zistenej skutočnosti v súvislosti so Zápisnicou č. 5, s ktorou sa dovolací súd zaoberal podľa dovolateľov nedostatočne, dovolací súd poznamenáva, že k predmetnej námietke sa z pohľadu aplikácie tzv. novôt v odvolacom konaní podľa § 366 CSP vyjadril dovolací súd v bode 20. odôvodnenia svojho rozhodnutia, keď bez ďalšieho uviedol, že „Pokiaľ žalovaní v odvolaní poukazujú na rôznenie znenie Zápisnice z roku 1982, jedná sa o nový dôkaz, na ktorý dovolací súd v rámci uzavretia dokazovania pred súdom prvej inštancie už prihliadať nemôže a nebude. (...)“

20.1. Ustanovenie § 366 CSP vychádza zo zásady koncentrácie konania podľa § 153 a § 154 CSP. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany sú strany povinné uplatniť včas. Tieto prostriedky nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana neuplatnila v konaní pred súdom prvej inštancie, nie je možné uplatniť v odvolacom konaní. Právo tzv. novôt v odvolacom konaní je v systéme neúplnej apelácie nastavené ako reštriktívne vnímaná výnimka z pravidla, že v odvolacom konaní spravidla nie sú prípustné tie prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie.

20.2. Opravný prostriedok s právom tzv. novôt povoľuje subjektu prednášať nové skutočnosti a dôkazy. Uvedené znamená, že dovolací súd je aj počas odvolacieho konania povinný prihliadať na prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré doteraz neboli použité, ale len vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok, vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ale nie je zrejmé, o ktorý z uvedených prípadov v súdnej veci ne/ide. Opodstatnená je preto námietka dovolateľov, že dovolací súd sa k predmetnej námietke dovolateľov nevyjadril dostatočne, čím došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené je dovolanie žalovaných nielen prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP, ale tiež dôvodné, lebo je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 431 ods. 1 CSP.

22. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu. Na základe uvedeného dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalovaných týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti (nepreskúmateľnosť rozhodnutia) ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

23. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v zmysle týchto ustanovení zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

24. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.